

УДК 811.111'42:81-116.3

DOI: <https://doi.org/10.32589/2311-0821.1.2022.263129>

О. В. Черненко

Київський національний лінгвістичний університет, Україна

e-mail: ukrum2013@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0127-8915>

СЕМІОЗИС ІНТЕРПЕРСОНАЛЬНИХ КОНФЛІКТІВ В АНГЛІЙСЬКОМОВНОМУ ХУДОЖНЬОМУ ДИСКУРСІ

Abstract

The current paper presents an overview of interpersonal conflicts in discourse area of character in modern English fiction discourse from the standpoint of multimodality theory, pragmalinguistics, and semiotics. In this respect semiosis is defined as the action of a sign, a dynamic process of meaning-making and meaning-interpretation realized through multimodal semiotic modes which collectively construct the meaning, communicated in these situations. This constructing is proceeded with the help of conflictives as emergent discursive constructs, the result of interactive constructing by means of verbal, nonverbal and graphic semiotic resources functioning in different stages of conflict communicative process. The linguosemiotic space of their realization is in the plane of disharmony of interpersonal relations of characters and its semiosis is built on cognitive, semiotic, communicative, and pragmatic specifics of conflictives as operational units of conflict discourse. Moreover, the appropriate inferences require understanding of cognitive, psychological, social, and cultural aspects accompanying narration.

The aim of the study is also to establish a link between different approaches to the interpretation of conflict communication development and methods of their research in modern scientific studies. Multimodal nature of conflictives comprises several modes of multimodality for the analysis of conflict semiosis in fiction discourse: verbal, nonverbal, visual, auditory, kinetic etc. These patterns of meaning combination or meaning multiplication through different semiotic modes together construct the meaning, communicated and interpreted in the situations of interpersonal conflicts in discourse area of character in modern English fiction discourse. To achieve the objectives of research, a semiotic approach to the paradigm of conflict discourse approaches is applied, together with the elements of conversational analysis, multimodal discourse analysis, pragmatic analysis. The obtained results show the capacity of the semiotic approach to the conflict studies to enhance the effectiveness of linguistic research in the field of conflict studies.

Keywords: semiosis, conflictive, multimodality, verbal and nonverbal means of communication, English fiction discourse.

Анотація

У статті запропоновано результати лінгвістичної розвідки інтерперсональних конфліктів у зоні персонажа англійськомовного художнього дискурсу з позицій теорії мультимодальності, прагмалінгвістики та семіотики. Семіозис при цьому визначається як дія знака, динамічний процес смислоутворення та смислоінтерпретації, що реалізується через мультимодальні семіотичні режими, які в сукупності конструюють значення, інфероване в комунікативних конфліктних ситуаціях. Це конструювання відбувається за допомогою конфліктивів як емерджентних дискурсивних конструктів, результату інтерактивного конструювання вербальними, невербальними, графічними семіотичними ресурсами на певних стадіях розвитку конфліктної комунікативної ситуації. Лінгвсеміотичний простір їх реалізації представлений площиною дисгармонізації міжособистісних стосунків персонажів, семіозис будується через висвітлення когнітивних, семіотичних, прагматичних, комунікативних особливостей конфліктивів як оперативних одиниць конфліктного дискурсу. Понад те, досягнення відповідних висновків потребує розуміння когнітивного, психологічного, соціального, культурного складників, що супроводжують розповідь.

Мета дослідження полягає також у встановленні зв'язку між різними підходами до трактування процесу розвитку конфліктної комунікації та методів її дослідження в сучасних наукових студіях. Мультимодальна природа конфліктивів дозволяє залучати до аналізу конфліктної мовленнєвої

ситуації в художньому дискурсі одразу декілька модусів мультимодальності: вербальних, слухових, візуальних, кінетичних та ін. Ці зразки комбінації значень або їх множення із залученням засобів різних семіотичних ресурсів разом конструюють значення, комуніковане та інтерпретоване в ситуаціях інтерперсональних конфліктів у зоні персонажа в англійськомовному художньому дискурсі. Для досягнення поставленої мети дослідження застосовано семіотичний підхід до аналізу конфліктного дискурсу в парадигмі наукових досліджень, прагмалінгвістичний аналіз, елементи конwersаційного аналізу, мультимодального аналізу дискурсу. Отримані результати дослідження дозволяють розширити можливості вивчення конфліктів у художньому дискурсі за допомогою семіотичного підходу та поглибити ефективність лінгвістичних розвідок у сфері конфліктної комунікації.

Ключові слова: семіозис, конфліктів, мультимодальність, вербальні та невербальні засоби комунікації, англійськомовний художній дискурс.

Вступ. У сучасному розмаїтому та багатофункціональному дискурсивному просторі набувають актуальності нові виміри та методи його дослідження, зокрема, з позицій теорій мультимодальності, соціальної семіотики, теорії соціального конструктивізму, метакомунікації, лінгвокогнітивної теорії простору тощо (Гнезділова, 2021; Крисанова & Вербицька, 2018; Andreichuk, 2020).

До важливих проблем сьогодення, що потребують нових сенсів та інтерпретацій, безумовно, належить і дискурсивний простір конфлікту, що неодноразово перебував у центрі уваги соціологів, політологів, психологів, конфліктологів, лінгвістів. Питання семіозису конфлікту як складного комунікативно-ментального утворення, що інкорпорує інформацію, досвід та знання носіїв мови щодо конфлікту як фрагмента суб'єктно-об'єктивної дійсності зумовило долучення когнітивно-дискурсивного, комунікативно-прагматичного та лінгвосеміотичного вектора як основних напрямів його вивчення. Сучасні лінгвістичні розвідки конфлікту позначені різноманіттям методів та прийомів його пізнання. Так, у полі зору вчених перебував багатоаспектний зміст концепту "конфлікт" із позицій лінгвоконцептології (Ермолаєва, 2005), конфлікт як утілення дискурсивної стратегії конфронтації з позицій дискурсології (Frolova, 2013), дискурс конфлікту як політичний жанр (Królikowska, 2015), конфліктний дискурс в українській художній літературі у структурно-семантичному та когнітивно-комунікативному аспектах (Войцехівська, 2018) тощо. Однак не розв'язаними лишаються питання виникнення, розгортання, функціонування, завершення та інтерпретації конфліктної мовленнєвої взаємодії в англійськомовному художньому дискурсі з урахуванням теорії мультимодальності, що спирається на теорію соціальної семіотики, основоположниками якої виступають такі відомі лінгвісти, як М. Галлідей, Ф. де Соссюр, Ч. Пірс, Ч. Моріс, чия ідеї та напрацювання становлять усе більший інтерес у галузі сучасних лінгвістичних, соціолінгвістичних і культурологічних досліджень. Недостатньо вивченою проблемою постає і питання про те, якими саме оперативними одиницями послуговуються дослідники, вивчаючи дискурс конфлікту в різних мовленнєвих практиках і жанрах. Потребою докладного висвітлення зазначених вище питань і обумовлена **актуальність** нашого дослідження, що підкріплюється полемічністю трактування сутності конфлікту, причин його виникнення, розгортання та перебігу, а також спрямованістю новітніх лінгвістичних розвідок на виявлення специфічних та універсальних характеристик семіозису конфлікту в англійськомовному художньому дискурсі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Семіотичні розвідки в руслі сучасних наукових досліджень охоплюють питання лінгвосеміотики та віртуальної реальності в проекції на світ соціальної комунікації (Васько, 2013), дослідження семіозису у сфері невербальної комунікації (Серякова, 2013), різних підходів до проблеми

семіозису (Залевская, 2016), розгляду аспектів лінгвосеміотики на сучасному етапі та семіозисному підході до інтерпретації дискурсу (Andreichuk, 2020) та ін. Незважаючи на численну кількість наукових праць із конфліктології, зокрема й лінгвістичного спрямування (Войцехівська, 2018; Ермолаєва, 2005; Frolova, 2013; Królikowska, 2015; Malki, 2018), системного обґрунтування семіотичної природи конфлікту як процесу породження, функціонування та інтерпретації мовних знаків із відповідною лінгвістичною термінологією представлено не було. Так, поєднання лінгвосеміотичних студій із теорією мультимодальності, дискурс-аналізом, прагмалінгвістикою, когнітологією дозволить повніше інтерпретувати вербальну та невербальну поведінку людини в ситуаціях, представлених в англійськомовному художньому дискурсі, центром яких виступає конфлікт.

Мета статті полягає в теоретичному і практичному обґрунтуванні лінгвосеміотичної специфіки розгортання інтерперсональних конфліктів в англійськомовному художньому дискурсі. Для досягнення поставленої мети розв'язано низку таких **завдань**:

– систематизувати теоретичні здобутки у сфері семіотики, лінгвопрагматики, теорії мультимодальності тощо та застосувати їхні положення щодо інтерпретації конфліктної комунікації в сучасному англійськомовному художньому дискурсі;

– схарактеризувати поняття семіозису інтерперсональних конфліктів у художньому дискурсі;

– розкрити поняття конфліктиву як основної оперативної одиниці дослідження та дослідити його функціонування в різних фазах розгортання конфліктної комунікативної ситуації;

– розкрити специфіку семіозису інтерперсональних конфліктів як процесу функціонування знака з позицій лінгвосеміотики та теорії мультимодальності;

– побудувати семіотичну модель реалізації інтерперсонального конфлікту.

Методи та методологія проведеного дослідження. У роботі використано низку *загальнонаукових методів* (методи аналізу та синтезу), що уможливило узагальнити теоретичні передумови вивчення семіозису конфліктів, та спеціальних *лінгвістичних методів*, а саме: метод мультимодального аналізу дискурсу для визначення оперативного поєднання семіотичних ресурсів у породженні, функціонуванні та інтерпретації конфліктних значень, метод лінгвосеміотичного аналізу для визначення компонентів семіозису інтерперсональних конфліктів, метод лінгвопрагматичного аналізу для з'ясування ролі інтерпретатора в тріадичній моделі семіозису як дії знака.

Виклад основного матеріалу дослідження. Питання дихотомічної природи відношень “людина – знакова система” висвітлювалися ще в античній філософії, зокрема у вченнях однієї з найвпливовіших філософських шкіл античності, стоїцизму. Так, зосереджуючись на троїтій природі знака, давні мислителі виокремили три компоненти семіозису як “дії знака”: те, що виступає як знак, те, на що вказує знак і вплив, який знак здійснює на людину (Залевская, 2016). Чарльз Пірс, відомий автор терміна “семіозис” (semiosis) та основоположник основ семіотики як нової дисципліни, значний внесок у яку належить логіці, спираючись на здобутки античності та феноменології та виокремлюючи зв'язок означування з процесами пізнання, удосконалив розуміння семіозису в дії, тобто як процесу функціонування знака (Peirce, 1998). У тріадичній концепції Ч. Пірса “знак / об'єкт / інтерпретанта” центральна роль належить останній, що визначається як наше розуміння відношень між знаком і об'єктом. Отже, значення знака маніфестується в інтерпретації, яку він породжує в користувача знаком. Таким чином, у класичну тріаду “знак / об'єкт / інтерпретанта” (діадична модель знака для Ф. де Соссюра) фактично імплікується інтерпретатор, роблячи тріаду “квадріатичною”, оскільки процес означування здійснює інтерпретатор. Інтерпретанта, у розумінні

Ч. Пірса, може бути інтенційна, тобто, така, що визначена мовцем, результативна або дієва, яка встановлюється інтерпретатором, та комунікаційна, або комінтерпретанта (Andreichuk, 2020, р. 65), чи спільна інтерпретанта, необхідна для встановлення комунікативного процесу (commind, ibid.).

Сучасні дослідження процесу семіозису різноманітні, оскільки сучасні вчені описують його з позицій філософії, культурології, лінгвістики, літературознавства, релігієзнавства, економіки, юриспруденції, урбаністики тощо. Наприклад, об'єктом для розвідок у зазначених галузях може виступати мовний семіозис, вторинний семіозис, семіозис складного речення, необмежений семіозис, міфологічний та релігійний семіозис тощо. Таке розмаїття пояснюється насамперед необхідністю будь-якого розвиненого суспільства в пошуку та продукуванні нових смислів і породження кодів, де семіозис – один із внутрішніх механізмів культури як простору функціонування знаків і символів, що розкривається в процесі інтерпретації множини текстів (Еко, 2006). Якщо для Ч. Пірса семіозис виступає як дія /вплив знака, що охоплює спільну кооперацію трьох суб'єктів (знак / об'єкт / інтерпретанта), то Ч. Морріс, який поглибив та розвинув семіотичні ідеї Ч. Пірса, семіозис тлумачить як процес, у якому щось функціонує як знак (знаковий процес), а властивості чотирьох складників семіозису (знаконосій / десигнат / інтерпретанта / інтерпретатор) є реляційними, оскільки їхні об'єкти набувають ці ознаки в процесі семіозису (Andreichuk, 2020, р. 68).

Значний внесок у розвиток теорії семіотики зробив італійський письменник і семіотик Умберто Еко, який запропонував ідею “необмеженого семіозису” як постійного “руху знаків” з продукування нових смислів та породження нових кодів і ввів в обіг термін “styling” (модельовання) на позначення постійного нагромадження / заміщення кодів, що, по суті, є запорукою руху (розвитку) будь-якого суспільства (Еко, 2006). При цьому поняття “семіотичного коду”, яке в теорії семіозису трактується як знакова система, правила сполучуваності її одиниць та перетворень з однієї системи в іншу, У. Еко доповнює також принципом кросдисциплінарності, де код розглядається як функціональний складник семіозису, певна сітка, яку інтерпретатор накладає на явище дійсності з метою здобуття інформації (Еко, 2006, с. 243). Код при цьому поняття рухоме, мінливе, оскільки засвоєння та інтерпретація повідомлень залежить від кодів, застосованих суб'єктами комунікації (належність до спільних соціальних, вікових, статусних тощо груп забезпечує більш-менш тотожні коди сприйняття). Наведемо приклад тотожності семіотичних кодів у ситуації конфлікту в художньому дискурсі, де відбувається реалізація семіотичної моделі інтерперсонального конфлікту за типом “ego conflict” (Verderber & MacGeorge, 2016, p. 320):

“Four strokes from the old clock in the tall grey tower of the Academy ... My last hope that Mr. Dalglish would keep me in had vanished. [...] Suddenly, I ran forward and pushed Gavin hard. He spun round to find me confronting him with my fists arranged one on top of the other [...]. “Knock down the blocks.” I croaked out the phrase, which, in case it is not fully recognized, is the traditional invitation to combat in Levenford. Immediately a shout, between wonder and expectation, went up from the other boys. “A fight! Gavin and Shannon. A fight! A fight!” Gavin flushed [...] He must accept the challenge, feeble though it was. With the palm of his hand he slapped my fists apart. [...] “Spit over the blocks.” Gavin spat expertly over the blocks. I proceeded with the ritual. [...] I traced a wavering line on the gravel surface of the playground. “I dare ye to step over it.” He promptly stepped over it. I trembled in all my bones. Only the final act remained. Dead silence from the surrounding boys. With dry lips I whispered: “Give the coward’s blow.” He rapped me, without hesitation, on the chest” (Cronin, 1983, p. 47).

У прикладі наведено фрагмент інтерперсонального конфлікту між хлопцями-підлітками, розміщений у дискурсивній зоні персонажа, його дисгармонізувальній площині (Фролова & Омецинська, 2018, с. 55), де “художній конфлікт виступає моделлю живого конфлікту, а художній літературний дискурс – еквівалентом реального розмовно-діалогічного мовлення” (Войцехівська, 2018, с. 69). Конфлікт реалізується у фазі ескалації за допомогою конфліктиву, оперативною одиницею аналізу конфліктного дискурсу, поліфункціональним та мультимодальним утворенням, що вибудовується за гетерогенною моделлю взаємодії вербальних і невербальних засобів комунікації в певній стадії розвитку конфліктної комунікації (Черненко, 2021). Згідно із семіотичною моделлю розвитку інтерперсонального конфлікту, лінгвальну репрезентацію знака представлено художньо-образними засобами (*Four strokes from the old clock*), де бій старовинного годинника виконує роль знака-символу невідворотності наближення конфлікту. Інтерпретант 1 (Робін) спонукає Інтерпретанта 2 (Гевіна) до бійки, де ілокутивною силою комунікативної інтенції виступає жестовий (кінетично-тактильний) засіб невербального семіотичного ресурсу (*pushed Gavin hard*). Номінативна абсолютна дієприкметникова конструкція (*with my fists arranged one on top of the other*) виступає лінгвістичною репрезентацією знака “кулак на кулак”, семіотичний код якого легко зчитується супротивником (*the traditional invitation to combat in Levenford / A fight! Gavin and Shannon. A fight! A fight! / He must accept the challenge / With the palm of his hand he slapped my fists apart*). Конфліktiv у представленій фазі динаміки конфліктної взаємодії в художньому дискурсі (ескалація) за допомогою мультимодального ансамблю поєднання вербальних (*Knock down the blocks / Spit over the blocks / Give the coward's blow*) та невербальних (*pushed Gavin hard / with my fists arranged one on top of the other / he slapped my fists apart / I traced a wavering line*) семіотичних ресурсів, при чому важкий емоційний стан страху та невпевненості ініціатора бійки ми зчитуємо саме завдяки невербальності (*With dry lips I whispered*). Ефективна інтерпретація невербальних знаків комунікації “кулак на кулак” (*fists arranged one on top of the other*), “плювок” (*Spit over the blocks*), “хвиляста риска, проведена на гравії” (*a wavering line on the gravel surface*) неможлива без організації “спільного знання” (*commind*), що забезпечує тотожне розуміння семіотичного коду вуличної культури, належне розуміння якого не лише справа репутації і честі, але й засіб виживання.

Отже, семіотичну модель розвитку інтерперсонального конфлікту в англійськомовному художньому дискурсі як площину реалізації, ілюстрацію семіозису конфлікту як “процесу функціонування знаку” можна представити так:

Рис. 1. Семіотична модель інтерперсонального конфлікту

Таким чином, семіозис інтерперсональних конфліктів у художньому дискурсі ми розуміємо як динамічний процес смислоутворення і смислоінтерпретації значень, утілених у конфліктивах за гомогенними та гетерогенними моделями взаємодії вербальних та невербальних семіотичних ресурсів, де значення інтерпретується за допомогою множинних культурних семіотичних кодів. Здатність читача інтерпретувати ці коди, невід'ємні від світобачення автора, формують семіосферу художнього твору, де зображені інтра- та інтерперсональні конфлікти як фрагменти об'єктивної дійсності.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Вивчення природи конфлікту, його сутності, ескалації, динаміки, завершення, врегулювання тощо є не тільки дослідницькою сферою для таких наук, як: психологія, філософія, політологія, соціологія. Значний інтерес становить конфлікт також для когнітивної лінгвістики, соціосеміотики, невербалістики, мультимодальних студій, прагмалінгвістики, дискурс-аналізу тощо. Отримані результати проведеного дослідження свідчать про те, що вивчення семіозису інтерперсональних конфліктів із погляду лінгвосеміотики не лише значно розширюють спектр дослідницьких уявлень про мовні та позамовні одиниці конфлікту, їхню семантику, структуру та прагматику в динаміці конфліктної ситуації, а й дозволяє сформувати лінгвістико-семіотичний інструментарій для дослідження сучасних мультимодальних типів дискурсу, художнього, релігійного, політичного, інтернет-дискурсу та ін. Побудова семіотичної моделі інтерперсональних конфліктів дає можливість вдосконалити та уніфікувати схему лінгвосеміотичного аналізу інших типів інтерперсональних конфліктів, таких, як: конфлікт цінностей, переконань, акціонально-поведінковий конфлікт, мета конфлікт тощо.

Окреслюючи перспективи досліджень, потрібно зазначити необхідність вивчення феномена конфлікту з позицій крос-культурної комунікації, гендерної лінгвістики, етнолінгвістики тощо.

ЛІТЕРАТУРА

- Васько, Р. В. (2013). Лінгвосеміотика і віртуальна реальність у проекції на світ соціальної комунікації. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія: Філологія*, 16(2), 28-34.
- Войцехівська, Н. К. (2018). *Конфліктний дискурс в українській художній літературі : структурний, семантичний, комунікативний і лінгвокогнітивний аспекти* (Докторська дисертація). Інститут мовознавства імені О. О. Потебні, Київ.
- Гнезділова, Я. В. (2021). *Когнітивно-дискурсивні моделі англомовної маніпулятивної метакомунікації* (Докторська дисертація). Київський національний лінгвістичний університет, Київ.
- Эко, У. (2006). *Отсутствующая структура. Введение в семиологию*. СПб.: Симпозиум.
- Ермолаева, Е. Н. (2005). *Концепт CONFLICT и его объективация в лексико-семантическом пространстве современного английского языка* (Автореферат кандидатской диссертации). Иркутский государственный лингвистический университет, Иркутск.
- Залевская, А. А. (2016). Различные подходы к проблеме семиозиса. *Вестник ТвГУ. Серия Филология*, 4, 36-42.
- Крисанова, Т., & Вербицька, А. (2018). Принципи лінгвістичного конструювання емоцій у дискурсі. *Лінгвістичні студії / Linguistic Studies*, 36, 55-60.
- Серякова, І. І. (2013). Семіозис невербальних знаків комунікації. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія: Філологія*, 16(2), 121-126.

- Фролова, І. Є., & Омецинська, О.В. (2018). Специфіка художнього дискурсу та його аспектів. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов*, 87, 52-61.
- Черненко, О. В. (2021). Особливості мультисеміозису конфліктивів у сучасному графічному романі. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія*, 51(1), 128-131.
- Andreichuk, N. (2020). A semiosis-based approach to discourse interpretation. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія: Філологія*, 23(1), 60-70.
- Cronin, A. (1983). *The Citadel*. Moscow: Foreign language publishing house.
- Frolova, I. Ye. (2013). Confrontation Strategy in Discourse and Communities of Practice. *The Advanced Science*, 10, 29-32.
- Królikowska, P. (2015). *Discourse of Conflict as Political Genre*. Thesis for the doctor's degree in philology. (Published Doctoral Thesis). Uniwersytet Łódzki, Łódź. Retrieved from http://dspace.uni.lodz.pl/xmlui/bitstream/handle/11089/11885/Doktorat_Dyskurs%20konfliktu%20jako%20gatunek%20polityczny_Paulina%20Kr%C3%B3likowska.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Malki, I. (2018). Conflict Resolution Strategies in Media Discourse: The Case Study. *International Journal of Social Science Studies*, 6, 24-35.
- Peirce, Ch. S. (1998). Excerpts from letters to lady Welby. *The Essential Peirce (Vol. 2, pp. 477-491)*. Bloomington: Indiana University Press.
- Verderber, K. S., & MacGeorge, E. L. (2016). *Inter-Act: Interpersonal Communication Concept, Skills, and Contexts (14th ed.)*. New York: Oxford University Press.

REFERENCES

- Vas'ko, R. V. (2013). Linhvosemiotyka i virtual'na real'nist' u proektsii na svit sotsial'noi komunikatsii. *Visnyk Kyivs'koho natsional'noho linhvistychnoho universytetu. Serii: Filolohiia*, 16(2), 28-34.
- Voitsekhivs'ka, N. K. (2018). *Konfliktnyi dyskurs v ukrains'kii khudozhnii literaturi : strukturnyi, semantychnyi, komunikatyvnyi i linhvokohnityvnyi aspekty* (Doktorska dysertatsiia). Instytut movoznavstva imeni O. O. Potebni, Kyiv.
- Hnezdilova, Ya. V. (2021). *Kohnityvno-dyskursyvni modeli anhlomovnoi manipulyatyvnoi metakomunikatsii* (Doktorska dysertatsiia). Kyivs'kyi natsional'nyi linhvistychnyi universytet, Kyiv.
- Eko, U. (2006). *Otsutstvuyushchaya struktura. Vvedenie v semiologiyu*. SPb.: Simpozium.
- Ermolaeva, E. N. (2005). *Kontsept CONFLICT i ego ob'ektivaciya v leksiko-semanticheskom prostranstve sovremennogo anglijskogo yazyka* (Avtoreferat kandidatskoj dissertacii). Irkutskij gosudarstvennyj lingvisticheskij universitet, Irkutsk.
- Zalevskaya, A. A. (2016). Razlichnye podhody k probleme semiozisa. *Vestnik TvGU. Seriya Filologiya*, 4, 36-42.
- Krysanova, T., & Verbytska, A. (2018). Pryntsypy linhvistychnoho konstruiuvannia emotsii u dyskursi. *Linhvistychni studii / Linguistic Studies*, 36, 55-60.
- Sieriakova, I. I. (2013). Semiozys neverbal'nykh znakov komunikatsii. *Visnyk Kyivs'koho natsional'noho linhvistychnoho universytetu. Serii: Filolohiia*, 16(2), 121-126.
- Frolova, I. Ye., & Ometsynska, O.V. (2018). Spetsyfika khudozhn'oho dyskursu ta yoho aspektiv. *Visnyk Kharkivs'koho natsional'noho universytetu imeni V. N. Karazina. Serii: Inozemna filolohiia. Metodyka vykladannia inozemnykh mov*, 87, 52-61.

- Chernenko, O. V. (2021). Osoblyvosti multysemiozysu konfliktyviv u suchasnomu hrafichnomu romani. *Naukovyi visnyk mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Serii: Filolohiia*, 51(1), 128-131.
- Andreichuk, N. (2020). A semiosis-based approach to discourse interpretation. *Visnyk Kyivs'koho natsional'noho linhvistychnoho universytetu. Serii: Filolohiia*, 23 (1), 60-70.
- Cronin, A. (1983). *The Citadel*. Moscow: Foreign language publishing house.
- Frolova, I. Ye. (2013). Confrontation Strategy in Discourse and Communities of Practice. *The Advanced Science*, 10, 29-32.
- Królikowska, P. (2015). *Discourse of Conflict as Political Genre*. Thesis for the doctor's degree in philology. (Published Doctoral Thesis). Uniwersytet Łódzki, Łódź. Retrieved from http://dspace.uni.lodz.pl/xmlui/bitstream/handle/11089/11885/Doktorat_Dyskurs%20konfliktu%20jako%20gatunek%20polityczny_Paulina%20Kr%C3%B3likowska.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Malki, I. (2018). Conflict Resolution Strategies in Media Discourse: The Case Study. *International Journal of Social Science Studies*, 6, 24-35.
- Peirce, Ch. S. (1998). Excerpts from Letters to Lady Welby. *The Essential Peirce (Vol. 2, pp. 477-491)*. Bloomington: Indiana University Press.
- Verderber, K. S., & MacGeorge, E. L. (2016). *Inter-Act: Interpersonal Communication Concept, Skills, and Contexts (14th ed.)*. New York: Oxford University Press.

Дата надходження до редакції 25.05.2022
Ухвалено до друку 16.06.2022

Відомості про автора

<p>Черненко Ольга Віталіївна,</p> <p>кандидат філологічних наук, доцент кафедри германської і фіно-угорської філології, Київський національний лінгвістичний університет e-mail: ukrum2013@gmail.com</p>		<p>Сфера наукових інтересів:</p> <p>семіотика, прагмалінгвістика, дискурс-аналіз, лінгвістична конфліктологія, гендерні студії, граматика</p>
---	---	--